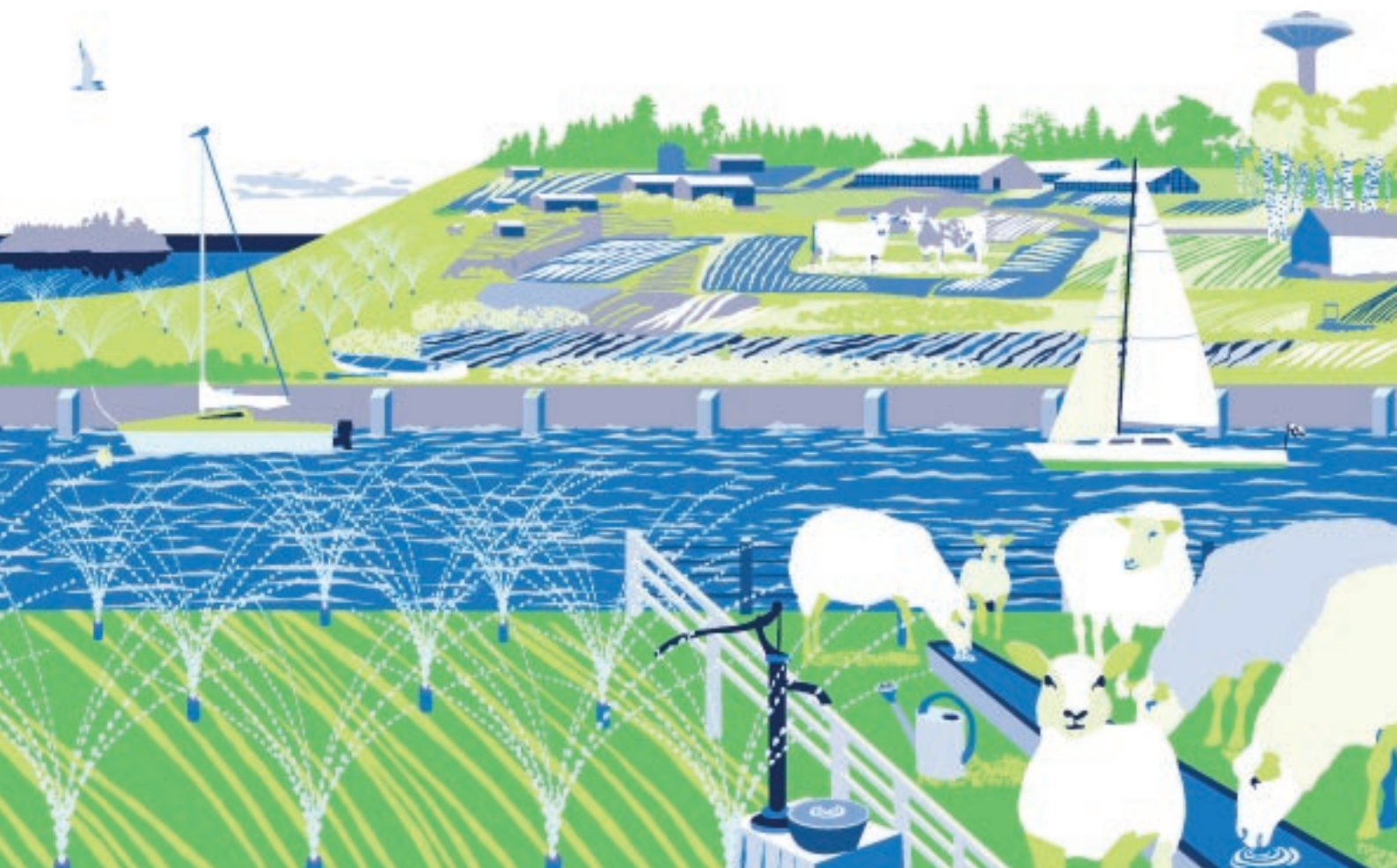

VESIVAROJEN KÄYTTÖ JA HOITO SUOMESSA

Maa- ja metsätalousministeriö

RUNSAIDEN VESIVAROJEN MAA

Suomessa on runsaasti vesistöjä. Noin kymmenes maan pinta-alasta on järviä, lampia, jokia ja puroja. Alueellisesti veden määrä ja saatavuus kuitenkin vaihtelevat. Maan itä- ja pohjoisosissa vesivarat asukasta kohti ovat erityisen runsaat. Etelä- ja Lounais-Suomen kuivilla ja väkirikkailla rannikkoalueilla hyvälaatuisia, vedenhankintaan soveltuvia vesilähteitä on vähemmän.

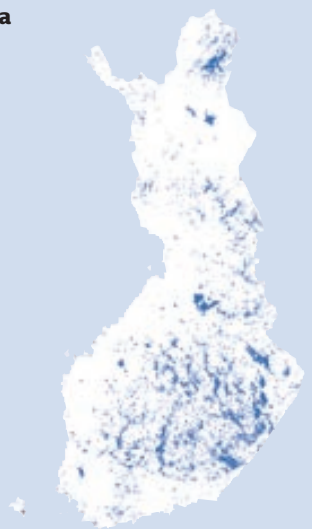

Suomi on pohjoisimpia maita maailmassa. Neljäsosa maasta sijaitsee pohjoisen napapiirin yläpuolella. Suuren osaa vuotta lumi peittää maan. Järvien jääpeite kestää viidestä seitsemään kuukauteen vuodessa. Suomen ilmasto on kuitenkin maan sijaintiin nähden leuto.

Tulvat ovat yleisiä etenkin länsirannikolla. Poikkeuksellisiin sääoloihin ja vesitilanteisiin varaudutaan sekä vesihuollon että ihmisten terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi. Varautumisessa otetaan huomioon myös se, että ilmaston muutokset koskettavat veden välityksellä koko yhteiskuntaa.

Tuhansien järvien maa

Pinta-ala km ²	lkm
>100	47
10–100	279
1–10	2 283
0,01–1	53 423

VESIVAROJA KÄYTETÄÄN KESTÄVÄSTI

Runsaiden vesivarojen ja hyvän vedenlaadun ansiosta Suomi sijoittuu kärkeen kansainvälisessä vertailussa. Vettä riittää kaikille ja koko maassa on hyvin toimiva vesihuolto. Vertailuissa menestymiseksi tarvitaan hyvää hallintoa, lainsäädäntöä, tutkimusta ja seurantaa. Tärkeintä on kuitenkin se, että ihmiset kantavat huolta vesivaroistaan.

Maa- ja metsätalousministeriön tavoitteena on yhteiskunnallisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä vesivarojen käyttö. Tästä esimerkkinä on vesistöjen monitavoitteinen säännöstely. Säännöstely siis palvelee yleensä useita tavoitteita kuten vesivoimataloutta, tulvasuojelua, vedenhankintaa, vesiliikennettä ja virkistyskäyttöä.

VETTÄ RIITTÄÄ KAIKILLE

Suomessa puhdasta juomavettä riittää kaikille. Vesihuoltolaitokset toimittavat laadukasta juomavettä pääosalle suomalaisista. Valtaosa jätevesistä johdetaan käsiteltäviksi laitosten puhdistamoihin. Suurimmissa kaupungeissa käytetään pintavettä raakavetenä. Pohjaveden ja keinotekoisen pohjaveden osuus on merkittävä ja edelleen kasvussa. Kaksi kolmasosaa julkisesta vesihuollosta perustuu pohjavesilähteisiin.

Tavoitteena on turvata korkealaatuinen juomavesi koko väestölle kohtuullisella hinnalla sekä suojella ympäristöä jätevesipäästöiltä. Vesihuoltolain mukaisesti vesihuoltolaitosten kustannukset katetaan maksuilla. Valtio edistää alueellista yhteistyötä ja kumppanuuksia vesihuollon toimintavarmuuden turvaamiseksi. Verkostojen yhdistämisellä ja vedenoton varajärjestelyillä varaudutaan erityistilanteisiin kuten tulviin, kuivuuteen ja ympäristöonnettomuuksiin.

Valtio avustaa vesihuoltoinvestointeja maaseudulla. Hyvin toimiva vesihuolto on maaseudun ja sen elinkeinojen kannalta tärkeää. Suomessa on kuitenkin laajoja harvaan asuttuja alueita, joille ei ole tarkoituksenmukaista rakentaa vesihuoltoverkostoja. Verkostojen ulkopuolella vastuu vesihuollon järjestämisestä on kiinteistön omistajalla.

Päävesistöalueet

Pinta-ala km ²	lkm
>50 000	2
10 000–50 000	7
5 000–10 000	1
1 000–5 000	26
500–1 000	14
200–500	24

Poikkeuksellisiin vesioloihin varaudutaan ennalta

Poikkeukselliset sää- ja vesiolot ravistelevat myös Suomea, vaikka toistaiseksi hyvin suurilta tulvavahingoilta on vältytty. Suomi on tehnyt vuonna 2005 kansallisen ilmastonmuutoksen sopeutumisstrategian, jonka mukaisesti varaudutaan myös poikkeuksellisiin vesioloihin ja maankäytön muutoksiin.

Tulvien haitallisia vaikutuksia pyritään ensisijaisesti ehkäisemään ennalta. Tulvan uhkaamille alueille laaditaan tulvakarttoja sekä tulvariskien hallinnan yleissuunnitelmia. Tulvasuojelutoimenpiteillä pyritään ensisijaisesti yhdyskuntien suojaamiseen. Maankäyttöä ja rakentamista pyritään ohjaamaan niin, että tulva-alueille ei synny uusia riskikohteita.

Myös vesistörakenteiden turvallisuuteen sekä tulvanaikaisten torjuntatoimien ja pelastustoiminnan sujuvuuteen panostetaan. Suomessa on merkittäviä patoja noin 450. Niistä noin 380 on vesistöpatoja ja loput jätepatoja. Tavoitteena on ehkäistä ennalta tulva- ja patovahingot.

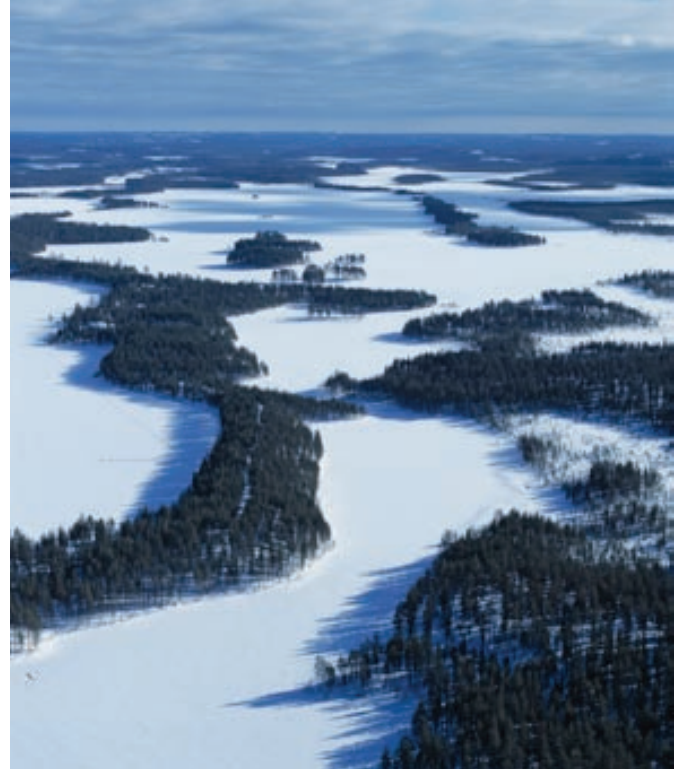
VESIYHTEISTYÖTÄ YLI RAJOJEN

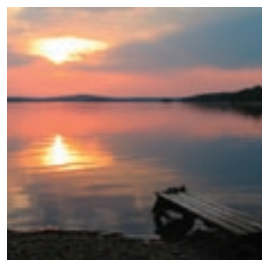
Suomi on solminut naapurimaidensa Ruotsin, Venäjän ja Norjan kanssa kahdenväliset rajavesistö sopimukset. Niillä turvataan yhteisten vesistöjen hoito ja kestävä käyttö. Yhteistyöelimiksi on sopimusten mukaisesti perustettu rajavesistökomissiot.

Euroopan unioni ja sen jäsenvaltiot ovat mukana vesialan kansainvälisessä yhteistyössä myös Yhdistyneiden kansakuntien piirissä ja muilla foorumeilla. YK:n vuosituhattavoitteiden toteuttamiseksi Suomi osallistuu maailman vesiongelmien ratkaisemiseen kehitysmaissa sekä itäisen Euroopan ja Keski-Aasian alueella.

Suomi on aktiivisesti mukana YK:n Euroopan talouskomission (UNECE) yleissopimuksessa (niin kutsuttu Helsinki-sopimus) rajavesistöjen ja kansainvälisten järvien suojelusta ja käytöstä.

Suomi osallistuu tiiviisti myös EU:n vesilainsäädännön valmisteluun ja toimeenpanoon.

VESITALOUSASIOIDEN HALLINTO SUOMESSA

Maa- ja metsätalousministeriön toimiala käsittää vedenhankinnan ja viemäroinnin, vesistöjen säännöstelyn, tulvariskien hallinnan, maankuivatuksen ja kastelun, patoturvallisuuden ja vesistörakenteiden ylläpidon, valtion veloitteet vesilain mukaisen luvan haltijana sekä muun vesivarojen käytön ja hoidon.

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksia ja Suomen ympäristökeskusta vesivarojen käytön ja hoidon tehtävissä. Vesiensuojelutehtävissä näitä keskuksia ohjaa ympäristöministeriö. Kunnat ja niiden ympäristönsuojeluviranomaiset toimivat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten yhteistyökumppaneina paikallistasolla.

Järvet

- yli 0,0005 km² suuruisia lampia ja järviä 1 88 000
- yli 0,01 km² suuruisia järviä 56 000
- yli 100 km² suuruisia järviä 47
- suurin järvi Saimaa, pinta-ala 4 380 km²

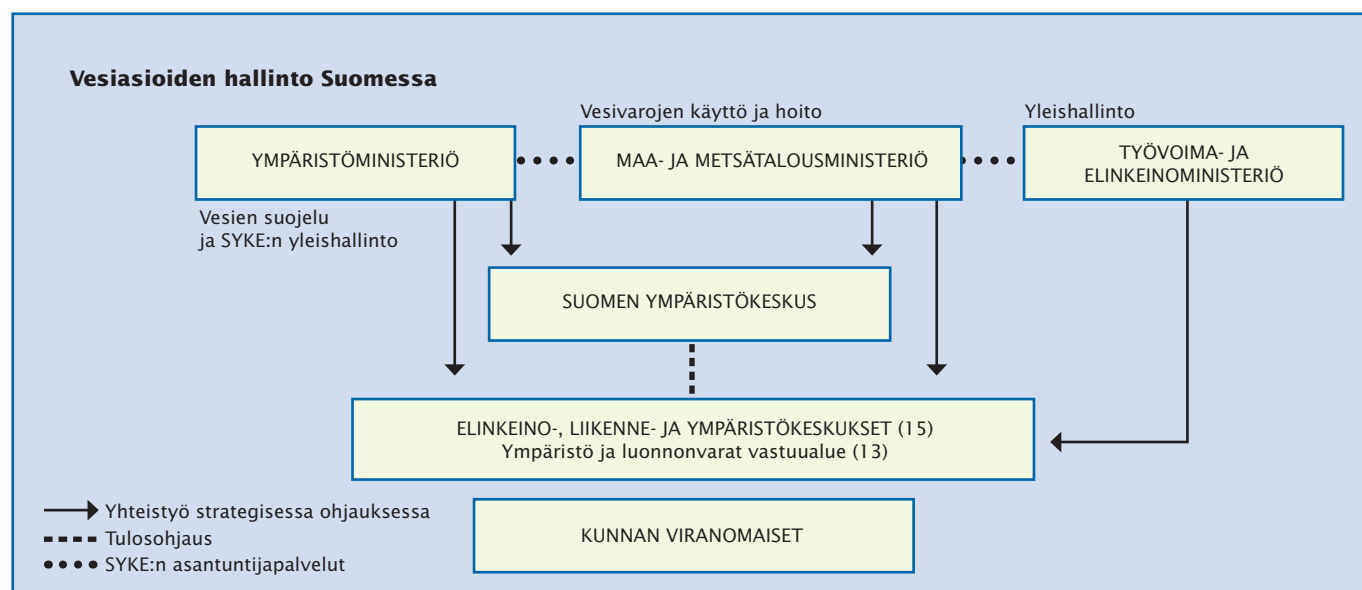
Joet

- jokien kokonaisvirtaama 3 300 m³/s
- suurimmat joet Vuoksi ja Kemijoki, keskivirtaama 610 m³/s

Veden käyttö

- vesilaitosten pumppaama vesimäärä 408 milj. m³/vuosi (VVY:n, 2001)
- yhdyskuntien vedenkulutus liittyyä kohti 242 l/vrk
- teollisuuden vedenotto 9 500 milj. m³/vuosi

Lähteet: Vesi- ja viemärilaitosyhdistys, Tilastokeskus

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30, 00023 VALTIONEUVOSTO
Puh. (09) 16001 Faksi (09) 160 54202
www.mmm.fi

